

Asia: VN/31649/2023

Hallituksen esitys laiksi energiatehokkuuslain muuttamisesta (datakeskusten tietojen julkistaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Leijonaverkot Oy:n toiminta:

Leijonaverkot Oy haluaa omalta osaltaan antaa lausunnon hallituksen esityksestä laiksi energiatehokkuuslain muuttamisesta (datakeskusten tietojen julkistaminen).

Leijonaverkot Oy on Suomen Erillisverkot Oy:n tytäryritys, joka tuottaa palvelin- ja viestintäjärjestelmille turvalliset ja varmennetut laitetilat sekä osaavan kokonaisvaltaisen ylläpidon ja palvelun. Laitetilat täyttävät viranomaisten korkeimmat turvallisuusvaatimukset (Katakri ja VAHTI-ohjeet). Laitetilat on varmistettu teknisiä vikoja, ulkopuolisia uhkia, yhteiskunnan kriisitilanteita ja tietoliikennehäiriöitä ja -hyökkäyksiä vastaan.

Suomen Erillisverkot Oy on valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö, jonka omistajaohjauksesta vastaa valtioneuvoston kanslia. Yrityksen erityistehtävistä on säädetty laissa julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta sekä laissa sähköisen viestinnän palveluista. Erityistehtäviin kuuluu turvata yhteiskunnan toimintaa ja kriittistä viestintää kaikissa oloissa. Erillisverkot tuottaa yhteiskunnan turvallisuutta ja toimivuutta tukeville organisaatioille ict-palveluja kriittiseen viestintään, tilannejohtamiseen ja kriittisen infrastruktuurin suojaamiseen.

Leijonaverkot Oy pitää energiatehokkuusdirektiivin periaatteita ja sieltä johdettuja energiatehokkuuslakiin tehtäviä muutoksia hyvinä ja kannatettavina ja edistää niitä toiminnassaan. Nämä periaatteet ja niihin liittyvät lainsäädännölliset vaatimukset datakeskuksia koskevien tietojen ilmoitusvelvollisuudesta eivät saa kuitenkaan vaarantaa yhteiskunnallista turvallisuutta ja kriittistä viestintää sekä infrastruktuuria.

Lakiehdotuksen 5 b luku Datakeskukset 29 f § Datakeskuksia koskevat tiedot:

1 momentti:

Lakiehdotuksen mukaan

” Vuoden 2023 tietojen osalta tiedot on asetettava saataville viimeistään 31.12.2024, vuoden 2024 tietojen osalta viimeistään 15.5.2025 ja siitä lähtien vuosittain viimeistään 15.5. kutakin edeltävää vuotta koskien.”

Lähtökohtana voitaneen pitää, että säädöstä aletaan soveltaa sen voimaantulopäivänä. Näin ollen raportointivelvollisuuden alkaminen jo vuoden 2023 tietojen osalta voitaneen kyseenalaistaa. Pystytäänkö tunnistamaan jotain etuja tai hyötyjä vuoden 2023 raportoinnista verrattuna yrityksille aiheutuvaan haittaan, ylimääräiseen työhön ja mahdollisiin riskeihin verrattuna.

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta

Liite VII

”DATAKESKUSTEN ENERGIATEHOKKUUDEN SEURANTAA JA JULKAISEMISTA KOSKEVAT VÄHIMMÄISVAATIMUKSET

Ainakin seuraavat 12 artiklassa tarkoitettujen datakeskusten energiatehokkuutta koskevat tiedot edellyttävät seuraamista ja julkaisemista:

- a) datakeskuksen nimi, datakeskuksen omistajan ja operaattoreiden nimi, päivämäärä, jona datakeskus on aloittanut toimintansa, ja kunta, jossa datakeskus sijaitsee;
- b) datakeskuksen pinta-ala, asennettu teho, vuotuinen saapuva ja lähtevä dataliikenne ja datakeskuksessa tallennetun ja käsitellyn datan määrä;
- c) datakeskuksen suorituskyky viimeisen kokonaisen kalenterivuoden aikana muun muassa energiankulutusta, sähkökäyttöä, lämpötilan asetuspisteitä, hukkalämmön käyttöä, vedenkäyttöä ja uusiutuvan energian käyttöä koskevien keskeisten suorituskykyindikaattoreiden mukaisesti käyttäen tapauksen mukaan perustana CEN/CENELEC EN 50600–4 ”Tietoteknologia – datakeskuslaitokset ja infrastruktuurit” -standardia 33 artiklan 3 kohdan nojalla hyväksytyyn delegoidun säädöksen voimaantuloon asti.”

Direktiivin liitteen VII ilmoitettavat tiedot ovat varsin laajat ja niiden perusteella pystyy melko hyvin päättelemään ja tunnistamaan, missä kyseinen datakeskus sijaitsee. Lakiehdotuksen mukaan Suomen alueella toimivan datakeskuksen omistajan tai ylläpitäjän on asetettava julkisesti saataville kyseiset tiedot.

Lainsäädäntömuutosta laadittaessa tulisi pyrkiä estämään sellaiset tilanteet, joissa laissa määrätyn raportointivelvollisuuden piiriin kuuluvien ja julkisiksi määrättyjen tietojen avulla ja niitä yhdistelemällä pystytään pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna päättämään, mitkä datakeskukset ovat mahdollisesti muuttuneet puolustukseen ja väestönsuojeluun liittyviksi konesaleiksi. Tällaisen tilanteen syntyminen aiheuttaa merkittävän kansallisen turvallisuusriskin sekä uhkan datakeskuksen toiminnalle ja jatkuvuudelle.

Esimerkki yllä esitetystä tilanteesta:

Tietystä konesalissa ei vuonna 2023 ole ollut puolustukseen ja väestönsuojeluun liittyvää toimintaa, mutta konesalin tehontarve on vähintään 500 kilowattia, jolloin konesalin tiedot tulisi lakiehdotuksen mukaan raportoida ja ne tulee olla julkisesti saatavilla. Vuonna 2024 kyseiseen konesaliin on tullut puolustukseen ja väestönsuojeluun liittyvää toimintaa, jolloin sitä ei enää tarvitsisi raportoida vuotta 2024 koskevassa raportissa. Tällöin ulkopuoliset tahot pystyvät julkisista tiedoista päättämään, että kyseiseen konesaliin on mahdollisesti sijoitettu jotain turvallisuuteen tai väestönsuojeluun liittyvää toimintaa. Kyseisen konesalin tarkat sijaintitiedot ovat julkisesti saatavilla ja aiheuttavat pahimmillaan merkittävän turvallisuusriskin.

2 momentti:

”Edellä 1 momentissa säädettyä ei sovelleta datakeskuksiin, joita käytetään puolustuksessa tai väestönsuojelussa tai jotka tarjoavat palvelujaan yksinomaan lopputarkoitukseen, joka on puolustus ja väestönsuojelu.”

Käytännössä on olemassa konesaleja, joissa osa konesalista on puolustuksen tai väestönsuojelun käyttöön tarkoitettu, mutta osa konesalista voi olla jossain muussa käytössä. Leijonaverkot Oy pitää kansallisen turvallisuuden kannalta erittäin tärkeänä, että tällaisiin konesaleihin ei sovelleta velvollisuutta ilmoittaa datakeskuksen tietoja julkisesti.

Leijonaverkot Oy pitää tärkeänä, että lain 5 b luvun Datakeskukset 29 f §:n 2 momentti siitä, milloin ilmoitusvelvollisuutta ei sovelleta, kirjoitetaan riittävän selkeästi ja yksiselitteisesti.

Ilmoitusvelvollisuuden sulkemisessa on hyvä huomioida riittävän laajasti toimijat, jotka tuottavat puolustukseen ja väestönsuojeluun liittyviä palveluita sekä datakeskusten erilaiset käyttötapaukset.

Myös valtio omistajana edellyttää yhtiöiltään kokonaisturvallisuuden huomioimista liiketoiminnassa. Valtioneuvoston omistajapolitiisessa periaatepäätöksessä 2024 edellytetään, että yhtiöiden tulee identifioida operatiivisessa liiketoiminnassaan muuttunut geopoliittinen tilanne ja sen edellyttämät varautumisen, riskienhallinnan sekä kriittisen infran suojaamista koskevat kysymykset.

Lainsäädännön vaikutukset yrityksiin:

Raportointivelvollisuus merkitsee jo käytössä oleviin konesaleihin eri energialajien mittaamista tukevien järjestelmien, sekä mittausteknologiaa tukevan raportointijärjestelmän päivittämistä ja hankintaa. Tällaisten järjestelmien toteuttaminen johtaa useissa tapauksissa merkittävien investointien lisäksi tuotannon katkosiin, joita ei kriittisen infrastruktuurin konesaleissa ole mahdollista toteuttaa turvallisuutta vaarantamatta. Raportointivelvoitetta tukevien mittausjärjestelmien investointien arvo varovasti arvioiden on kymmeniä tuhansia euroja.

Koljonen Anne
Suomen Erillisverkot Oy - Leijonaverkot Oy